

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1961

Vyhlásené: 03.10.1961 Časová verzia predpisu účinná od: 01.09.1961 do: 31.10.1980

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

106

VLÁDNE UZNESENIE

z 30. augusta 1961,

ktorým sa ustanovujú zásady pre zabezpečenie práce žiakov a študentov vo výrobe

Vláda Československej socialistickej republiky ustanovuje podľa zákona č. 186/1960 Zb. o sústave výchovy a vzdelávania (Školského zákona):

I

Účel zásad a rozsah ich pôsobnosti

1. Účelom zásad je zabezpečiť prácu žiakov a študentov vo výrobe. Táto práca je jednou z najdôležitejších ciest, ktorými sa v zmysle uznesenia Ústredného výboru Komunistickej strany Československa z apríla 1959 a podľa Školského zákona uskutočňuje spojenie škôl so životom a s prácou vo výrobe. Práca vo výrobe, ktorá sa stala na školách novým druhom vyučovania, je i významným prostriedkom výchovy všestranne rozvinutého a vzdelaného človeka a jej nedeliteľnou zložkou.
2. Zásady upravujú prácu, ktorú vo výrobe vykonávajú žiaci stredných všeobecnovzdelávacích škôl, odborných škôl a stredných odborných škôl nevýrobného smeru a študenti vysokých škôl. Na prácu, ktorú vykonávajú vo výrobe žiaci odborných škôl a stredných odborných škôl výrobného smeru, sa tieto zásady vzťahujú len pokiaľ ich práca vo výrobe má súvisle trvať aspoň po dobu dvoch týždňov.
3. Rozsah práce žiakov a študentov vo výrobe určujú učebné plány a učebné osnovy. Spravidla ju dopĺňa odborné vyučovanie v škole.
4. Prevádzková a odborná prax žiakov a študentov je upravená osobitnými predpismi.

II

Právne pomery žiakov a študentov pri práci vo výrobe

1. Žiaci sa pre prácu vo výrobe zásadne neprijímajú v závodoch do pracovného pomeru. Prijímajú sa však do pracovného pomeru, ak ich práca vo výrobe má trvať súvisle aspoň po dobu dvoch týždňov.
2. Študenti sa pre prácu vo výrobe prijímajú v závodoch vždy do pracovného pomeru.

III

Zaraďovanie žiakov a študentov do práce vo výrobe

1. Žiaci a študenti škôl netechnického smeru sa zaraďujú zásadne do výrobných odborov, a to približne v počtoch, ktoré sú úmerné ekonomickej štruktúre priemyslu a pôdohospodárstva príslušného okresu. Prizerá sa na to, aby odbory boli v súlade s výchovným cieľom príslušného typu školy a aby žiaci a študenti pracovali v závodoch, ktoré sú v mieste alebo v najbližšom okolí sídla školy. Práca vo výrobe musí sa organizovať tak, aby pomáhala lepšiemu zvládnutiu

študijného odboru. So zreteľom na dané podmienky sa pri určení odborov pokiaľ možno prizerá aj na osobné záujmy žiakov a študentov.

2. Žiaci a študenti škôl technického smeru sa zaraďujú vždy do výrobných odborov so zreteľom na smer ich štúdia.
3. Žiaci a študenti sa zaraďujú len do závodov, ktoré vyhovujú z hľadiska bezpečnosti práce i z hygienického a protiepidemiologického hľadiska a sú organizačne dobre vedené a technicky náležite vybavené. Žiaci a študenti jednej školy sa zaraďujú pokiaľ možno do jedného závodu.
4. Odbory a závody, do ktorých sa zaraďujú žiaci škôl netechnického smeru, určí rada okresného národného výboru sídla školy na návrh školskej a kultúrnej komisie okresného národného výboru, spracovaný v spolupráci s ostatnými orgánmi okresného národného výboru, s okresnou odborovou radou, s okresným výborom Československého sväzu mládeže, so závodmi a školami.
5. Závody, do ktorých sa zaraďujú žiaci škôl technického smeru a študenti, určí rada krajského národného výboru sídla závodu v dohode s krajským národným výborom sídla školy. Návrhy pripravujú školy po prejednaní s príslušnými závodmi.
6. Odbory a závody určené podľa bodov 4 a 5 sú pre závody a školy záväzné. Určené závody sú povinné pre žiakov a študentov zabezpečiť potrebný počet pracovísk.
7. Podľa určených odborov a závodov jednotlivé školy a závody uzavierajú dohovor o zabezpečení práce žiakov a študentov vo výrobe. Ak bránia uzavretiu dohovoru medzi školou a závodom nejaké prekážky, zabezpečí okresný národný výbor v spolupráci s orgánom nadriadeným závodu a s okresnou odborovou radou, prípadne krajský národný výbor v spolupráci s orgánom nadriadeným závodu a s krajskou odborovou radou, aby sa prekážky odstránili a aby sa dohovor medzi školou a závodom uzavrel.
8. Dohovor o zabezpečení práce žiakov a študentov vo výrobe sa uzaviera podľa vzorového dohovoru, ktorý je súčasťou týchto zásad, pričom sa prizerá na miestne podmienky. Dohovor sa uzaviera vždy najneskoršie do konca mesiaca júna a spravidla na dobu jedného kalendárneho roku. V tej istej lehote sa škola a závod súčasne dohodnú na hlavných ukazovateľoch pre plán na celý niekoľkoročný výchovný cyklus (počty žiakov a študentov, počet týždenných hodín, ktorý sa odpracuje za rok, druhy povolání a pod.).

IV

Zabezpečenie práce žiakov a študentov vo výrobe

1. Za prácu žiakov a študentov vo výrobe zodpovedá riaditeľ závodu svojmu nadriadenému orgánu a za prácu žiakov i príslušnému národnému výboru. Za plnenie výchovných cieľov pri práci žiakov vo výrobe spoluzodpovedá riaditeľ školy a pri práci študentov vo výrobe dekan fakulty a na vysokých školách, ktoré sa nedelia na fakulty, rektor vysokej školy.
2. Riadením práce žiakov a študentov vo výrobe a jej zabezpečením po organizačnej a výchovnej stránke riaditeľ závodu bez ujmy na svoje zodpovednosti v dohode s odborom školstva a kultúry okresného národného výboru poverí pracovníkov z útvaru podnikovej výchovy, prípadne z iného útvaru, ktorí potom spolupracujú s vedúcimi škôl, ktoré do závodu vysielajú svojich žiakov a študentov. Počet týchto pracovníkov určuje riaditeľ závodu podľa počtu žiakov a študentov a podľa charakteru výroby. Pritom sa spravuje pokynmi nadriadeného orgánu.
3. Podľa charakteru odboru závod rozdelí triedu žiakov alebo ročník študentov pre prácu vo výrobe na skupiny obdobne, ako je to u učňov. Študenti, prípadne i žiaci sa pridávajú na pracovisko i jednotlivito.
4. Priamym vedením práce žiakov a študentov vo výrobe sa poverujú vybraní pracovníci, politicky vyspelí, odborne kvalifikovaní, ktorí majú dobrý pomer k mládeži, vyhovujú tiež zo zdravotného hľadiska a pokiaľ možno majú i pedagogické skúsenosti. Pri výbere a pri hodnotení činnosti týchto pracovníkov závod spolupracuje so školou. Práva, povinnosti i odmeňovanie poverených pracovníkov sa spravujú predpismi platnými pre majstrov odborného výcviku učňov alebo pre inštruktorov individuálneho výcviku učňov. Ak poverený pracovník vedie priamo prácu žiakov a študentov vo výrobe obdobne ako majster odborného výcviku učňov, nepoveruje sa ďalšími inými úlohami. Závod vedie týchto pracovníkov k tomu, aby si stále zvyšovali svoju politickú a

odbornú spôsobilosť, najmä zabezpečuje, aby získali pedagogickú kvalifikáciu alebo si ju doplňovali obdobne ako pracovníci poverení výchovou učňov.

5. V poľnohospodárskych závodoch môžu sa celkom výnimočne poveriť priamym vedením práce žiakov a študentov vo výrobe kvalifikovanej osoby, ktoré nie sú pracovníkmi poľnohospodárskych závodov, ak tieto závody nemajú vhodného pracovníka pre túto funkciu. Funkciou ich poveruje závod po prejednaní so školou a so súhlasom odboru školstva a kultúry a odboru pôdohospodárstva okresného národného výboru. Poverené osoby majú obdobné práva a povinnosti ako majstri odborného výcviku učňov a sú odmeňovaní v rámci schváleného rozpočtu závodom, prípadne odborom pôdohospodárstva okresného národného výboru rovnako ako majstri odborného výcviku učňov.
6. V závodoch sa žiakom prideliť pokiaľ možno produktívna práca v súlade s výchovným cieľom školy podľa rámcových učebných osnov a s prihliadnutím na výrobné možnosti závodu, prípadne na osobné záujmy žiakov o určité povolanie. Závod prideliť študentom produktívnu prácu zodpovedajúcu výchovným cieľom vysokej školy a zaraďuje ich do tarifných tried, ktoré zodpovedajú ich skôr získanej kvalifikácii v určitom povolaní. Pritom závod dbá, aby sa študenti neprideliť len na úzko špecializované práce, ale aby sa s príslušným odborom oboznamovali v plnej šírke. Závod ďalej dbá, aby pracoviská vyhovovali po bezpečnostnej, hygienickej a epidemiologickej stránke, aby pracoviská boli vybavené pokiaľ možno novou technikou, aby žiaci a študenti mali na nich príležitosť osvojiť si účelnú organizáciu výroby. Závod musí v organizácii práce vo výrobe zaviesť taký postup, ktorý žiakom a študentom umožní dôkladne poznať a osvojiť si pokrokový technologický proces výroby. Závod žiakom a študentom vytvára také podmienky, aby postupne získali základy pre robotnícku kvalifikáciu, prípadne si túto kvalifikáciu zvyšovali.
7. Závod v spolupráci so školou a lekárom zabezpečí primerané pracoviská pre žiakov a študentov so zmenenou pracovnou schopnosťou.
8. Začiatok pracovného času žiakov a študentov určí závod v dohode so školou a s prihliadnutím na pedagogické požiadavky.
9. Jednotlivé školy spolupracujú s poverenými pracovníkmi závodov a pomáhajú im zabezpečovať dobrú úroveň pedagogickej práce a vytvárať také podmienky, aby žiaci a študenti mohli s úspechom pracovať vo výrobe. Na škole sa s touto úlohou bez ujmy na zodpovednosti vedúceho školy poveruje potrebný počet učiteľov. Za túto činnosť sa učiteľom stredných škôl započítava jedna vyučovacia hodina týždenne za každú skupinu žiakov. Ak pracoviská sú vzdialené alebo rozptýlené, môže okresný národný výbor určiť, že sa im započítava ďalšia jedna hodina týždenne. Učiteľom vysokých škôl mieru započítania tejto činnosti do učebného úväzku určí rektor vysokej školy. Náklady spojené s poverovaním učiteľov uvedenou činnosťou uhradzuje osobný úrad. Pritom však nesmú sa prekročiť plánované mzdové fondy.
10. Výskumný ústav pedagogický v Prahe a v Bratislave a Ústav odborného školstva v Prahe môžu so súhlasom príslušného okresného národného výboru poveriť učiteľov strednej školy osobitnou výskumnou úlohou pri práci žiakov vo výrobe. Náklady spojené s osobitnou výskumnou úlohou uhradzujú uvedené ústavy.
11. Učiteľom dochádzajúcim do miesta práce vo výrobe prislúcha náhrada skutočne preukázaných výdavkov pri použití verejných hromadných dopravných prostriedkov podľa vyhlášky ministra financií č. 480/1950 Ú. l. (č. 476/1950 Ú. v.) v znení vyhlášky č. 72/1952 Ú. l. (č. 101/1952 Ú. v.). Túto náhradu im poskytuje ich osobný úrad.
12. Pracovníci zúčastnení na práci žiakov a študentov vo výrobe zodpovedajú sa zo svojej činnosti aj podľa zákona č. 71/1958 Zb. o záväzkoch na náhradu škody spôsobenej zamestnancom porušením povinností z pracovného pomeru.
13. Spoločenské organizácie závodov a škôl v zmysle uznesení svojich ústredných orgánov pomáhajú k tomu, aby práca žiakov a študentov vo výrobe úspešne prebiehala. Okrem toho tieto organizácie v závodoch vytvárajú podmienky, aby sa žiaci a najmä študenti mohli aktívne zúčastňovať na ich činnosti.

Starostlivosť o žiakov a študentov

1. Závody spolu so školami zodpovedajú za plnenie výchovných cieľov pri práci žiakov a študentov vo výrobe a za dodržiavanie učebných osnov tejto práce.

2. Závody zabezpečujú a zodpovedajú za bezpečnosť a ochranu zdravia žiakov a študentov pri práci vo všetkých prevádzkach v rovnakom rozsahu ako u svojich pracovníkov. Sústavné oboznamujú žiakov a študentov s predpismi o bezpečnosti a hygiene práce a vedú ich k ich dodržiavaniu. Na pracoviskách im pridelujú prácu zodpovedajúcu ich veku a zdravotnej spôsobilosti obdobne ako učňom. Dôsledne dodržiavajú predpisy o zamestnávaní mladistvých. Žiakom a študentom mladším ako 18 rokov nesmú pridelovať práce, pri ktorých sa poskytujú príplatky za prostredie škodlivé zdraviu. Zapožičiavajú im ochranné pomôcky a ochranný odev, prípadne im poskytujú aj pracovný odev a obuv, pokiaľ pracujú vo výrobe dlhší čas, podľa predpisov platných pre pracovníkov, a dbajú, aby ich pri práci používali a aby pracovali vo vhodnom pracovnom odevu.
3. Krajské a okresné ústavy národného zdravia zabezpečujú preventívne vstupné a periodické lekárske prehliadky žiakov a študentov v rozsahu obdobnom ako u učňov, najmä posudzujú zdravotnú spôsobilosť jednotlivých žiakov a študentov pre vybraný odbor.
4. Závod žiakom a študentom poskytuje náhradu škody za pracovné úrazy, ktoré utrpeli pri práci vo výrobe, podľa predpisov platných pre pracovníkov. Žiaci a študenti sú poistení proti následkom úrazu aj zmluvami o úrazovom poistení žiakov uzavretými Ministerstvom školstva a kultúry a Ministerstvom zdravotníctva so Štátnou poisťovňou. Štátna poisťovňa neposkytuje však z týchto zmlúv žiadne plnenie, ak sa poškodenie žiaka alebo študenta považuje za pracovný úraz podľa predpisov o sociálnom zabezpečení alebo podľa predpisov o náhrade škody za pracovný úraz, prípadne podľa iných obdobných predpisov a ak na základe týchto predpisov vznikne nárok na odškodnenie. Závody vedú evidenciu a registráciu pracovných úrazov žiakov a študentov obdobne ako u pracovníkov.
5. Žiaci a študenti sú nemocensky poistení a dôchodkovo zabezpečení jednak z dôvodu štúdia v rozsahu určenom vyhláškou č. 102/1957 Ú. l. (Ú. v.), jednak z dôvodu práce vo výrobe v rozsahu určenom vyhláškou č. 8/1960 Zb., ktorá zároveň upravuje súbeh oboch poistení. Pritom platí, že žiaci, ktorí pracujú vo výrobe v pracovnom pomere, a študenti sú z tohto dôvodu poistení obdobne ako pracovníci.
6. Rodičom žiakov a študentov, prípadne samým žiakom a študentom, ak majú nezaopatrené deti, poskytujú sa prídavky na deti podľa zákona č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov v znení zákona č. 16/1959 Zb.
7. Pre pedagogické účely a pre odmeňovanie žiakov, ktorí pracujú vo výrobe bez pracovného pomeru, sa môže celkový čas ich práce vo výrobe podľa charakteru práce a v súlade s učebnými osnovami a cieľom príslušného typu školy deliť na prípravné obdobie a obdobie odborného rozvoja. Dĺžku období určí závod v dohode so školou. Žiaci, ktorí pracujú vo výrobe bez pracovného pomeru, sa odmeňujú obdobne podľa ustanovení §§ 2 a 3 vyhlášky č. 130/1958 Ú. l. (Ú. v.) o finančnom a hmotnom zabezpečení učňov a podľa smerníc príslušných ústredných úradov a orgánov vydaných k tejto vyhláske.
8. Žiaci, ktorí pracujú vo výrobe v pracovnom pomere, a študenti odmeňujú sa podľa predpisov platných pre príslušnú kategóriu pracovníkov.
9. Žiakom, ktorí pracujú vo výrobe bez pracovného pomeru, poukazuje sa odmena v prípravnom období na osobitný účet školskej organizácie Československého sväzu mládeže spravidla za celú skupinu žiakov a v dlhších obdobiach a používa sa v dohode so Združením rodičov a priateľov školy najmä na úhrady rôznych potrieb žiakov spojených s ich prácou vo výrobe, napr. na nákup pracovných odevov a obuvi, alebo na úhradu nákladov spojených s odbornou exkurziou. V období odborného rozvoja sa týmto žiakom odmena vypláca priamo. Ak práca týchto žiakov nie je rozdelená na prípravné obdobie a obdobie odborného rozvoja, poukazuje sa odmena na osobitný účet školskej organizácie Československého sväzu mládeže, ak žiaci sú odmeňovaní obdobne podľa § 2 vyhlášky č. 130/1958 Ú. l. (Ú. v.); ak sú však odmeňovaní obdobne podľa § 3 citovanej vyhlášky, odmena sa im vypláca priamo. Pritom odmeňovanie podľa ustanovenia § 2 citovanej vyhlášky prichádza do úvahy v období, keď žiaci získavajú základné odborné vedomosti a zručnosti, a odmeňovanie podľa ustanovenia § 3 v období, keď už získané vedomosti a zručnosti uplatňujú na produktívnych a iných hospodársky užitočných prácach.
10. Žiakom, ktorí pracujú vo výrobe v pracovnom pomere, a študentom odmena sa vypláca priamo a v mzdovom období určenom pre pracovníkov.

11. Na odmeňovanie žiakov a študentov sa nevzťahuje rozhodnutie tajomníka Štátnej mzdovej komisie zo 6. júna 1960 č. 20, ktorým boli schválené rámcové smernice pre odmeňovanie a hmotné zabezpečenie nevyučенých mladistvých robotníkov.
12. Žiakom a študentom, ktorým sa odmena vypláca priamo, upravuje sa štipendium podľa smerníc o poskytovaní štipendií. Žiakom a študentom, ktorí pri dobrom prospechu preukazujú zvlášť dobré výsledky v práci vo výrobe, môže škola v rámci zásad o poskytovaní štipendií čas od času priznať osobitnú jednorazovú odmenu. Podrobnosti o týchto odmenách určí Ministerstvo školstva a kultúry v dohode s Ministerstvom financií.
13. Maloletí žiaci a študenti sa posudzujú u rodičov pre účely dane zo mzdy ako vyživované osoby bez ohľadu na výšku príjmu, ktorý dosiahli pri práci vo výrobe. Na maloletých žiakov, ktorí pracujú vo výrobe v pracovnom pomere, a na študentov sa pri výpočte dane zo mzdy u rodičov prizerá ako na vyživované osoby, len ak mesačný príjem týchto žiakov neprevyšuje 200,- Kčs. Maloletí žiaci, ktorí pracujú vo výrobe bez pracovného pomeru, a všetci žiaci a študenti vykonávajúci príležitostné práce cez prázdniny na brigádach a pod., sa posudzujú u rodičov pre účely dane zo mzdy ako vyživované osoby bez ohľadu na výšku dosiahnutého zárobku.
14. Závody poskytujú závodnej jedálni zamestnávateľský príspevok za žiakov a študentov, ktorí sa pri práci vo výrobe stravujú v závodnej jedálni. Výška príplatku sa spravuje predpismi platnými pre jeho poskytovanie za pracovníkov. Okrem toho za študentov, ktorí sa pri práci vo výrobe stravujú v závodnej jedálni, vysoká škola poskytuje závodnej jedálni štipendijnú podporu 1,25 Kčs na obed alebo na večeru a za študentov, ktorí odoberajú diétne jedlá, 3,45 Kčs na obed alebo na večeru. O túto sumu platia študenti za jedlo v závodnej jedálni menej ako ostatní pracovníci.
15. Závody zabezpečujú žiakom a študentom podľa možnosti ubytovanie a používanie zľavenej závodnej dopravy rovnako ako svojim pracovníkom. Pri používaní verejných hromadných dopravných prostriedkov do miesta, kde žiaci a študenti pracujú vo výrobe, poskytuje sa im zľava na cestovnom podľa smerníc Ministerstva dopravy a spojov.
16. Žiaci, ktorí pracujú vo výrobe v pracovnom pomere, a študenti majú pri splnení zákonných podmienok nárok na platenú dovolenku na zotavenie. Užívajú liečebnú starostlivosť poskytovanú v závodných zdravotníckych zariadeniach a prípadne sa podieľajú na podnikových fondoch pracujúcich, na závodnej rekreácii a na ostatných sociálnych vymoženostiach, ktoré pracovníkom zabezpečujú kolektívne zmluvy.
17. Hmotná zodpovednosť žiakov, ktorí pracujú vo výrobe v pracovnom pomere, a študentov voči závodu spravuje sa zákonom č. 71/1958 Zb. o záväzkoch na náhradu škody spôsobenej zamestnancom porušením povinností z pracovného pomeru s týmito odchýlkami: So žiakmi a študentmi nemožno uzavierať zmluvu o zodpovednosti za hodnoty zverené im na vyúčtovanie. Výšku náhrady škody určuje vedenie závodu po prejednaní nielen so závodným výborom základnej organizácie ROH v závode a so žiakom alebo študentom, ale i s vedúcim príslušnej školy.
18. Žiaci, ktorí pracujú vo výrobe v pracovnom pomere, a študenti, ktorí vykonali kvalifikačnú skúšku, prípadne záverečnú učňovskú skúšku, zodpovedajú za chybnú prácu (nepodarky) podľa predpisov platných pre pracovníkov.
19. Pri zodpovednosti žiakov, ktorí pracujú vo výrobe bez pracovného pomeru, sa postupuje obdobne podľa bodu 17, a ak vykonali kvalifikačnú skúšku, prípadne záverečnú učňovskú skúšku, aj obdobne podľa bodu 18.

VI

Hodnotenie prospechu a chovania a získanie robotníckej kvalifikácie

1. Prospech a chovanie žiakov a študentov pri práci vo výrobe pravidelne hodnotia pracovníci poverení priamym vedením práce žiakov a študentov vo výrobe v spolupráci s poverenými učiteľmi. Žiakom sa výsledky práce vo výrobe zaznamenávajú známku na vysvedčení podľa klasifikačného poriadku. Študentom sa absolvovanie práce vo výrobe zaznamenáva v študijnom preukaze formou zápočtu na základe hodnotenia v závode.
2. Žiaci, ktorí pracovali vo výrobe v určitom povolání bez pracovného pomeru a vykonávali práce určitej tarifnej triedy, môžu konať žiacku kvalifikačnú skúšku zo znalostí a zručností

požadovaných pre výkon práce v tejto triede, najviac však v IV. tarifnej triede. Po vykonaní tejto skúšky dostanú osvedčenie o priznaní tejto triedy ako dočasnej kvalifikačnej triedy. Ak vstúpi žiak, ktorý úspešne vykonal túto skúšku, do 6 mesiacov po skončení štúdia do pracovného pomeru, prizná sa mu dočasná kvalifikačná trieda ako definitívna kvalifikačná trieda. Ak však vstúpi do pracovného pomeru po uplynutí 6 mesiacov od skončenia štúdia, prizná sa mu dočasná kvalifikačná trieda ako definitívna kvalifikačná trieda len v prípade, že pri výkone práce preukáže teoretické a praktické znalosti a zručnosti požadované pre túto triedu.

3. Žiaci, ktorí pracovali vo výrobe v pracovnom pomere, a najmä študenti, ak po dobu, ktorá je úmerná dobe určenej skúšobným zaškoľovacím plánom, vykonávali v niektorom povolani práci určitej tarifnej triedy, konajú skúšky zo znalostí a zručností požadovaných pre výkon práce v tejto triede, ktorá sa im potom prizná ako definitívna kvalifikačná trieda.
4. Žiaci a študenti môžu po uplynutí času, ktorý určí závod, konať kvalifikačné skúšky pre priznanie ďalších vyšších kvalifikačných tried. Tieto kvalifikačné triedy sa im priznajú ako triedy definitívne až v čase, keď je to v súlade s plánom výroby a potreby odborne kvalifikovaných pracovníkov závodu.
5. Priznanie definitívnych tried sa žiakom a študentom zaznamenáva v kvalifikačných preukazoch, ktoré sa im na ten účel vydávajú v závodoch.
6. Žiaci a študenti starší ako 18 rokov môžu sa prihlásiť na záverečnú učňovskú skúšku, ak po primeraný čas konali práce príslušného odboru a osvojili si potrebné vedomosti a zručnosti. Pre tieto skúšky platí ustanovenie § 23 učňovského zákona a predpisy vykonávajúce toto ustanovenie.

VII

Plánovanie a evidencia žiakov a študentov

1. Žiaci a študenti sa pre prácu vo výrobe prijímajú v závodoch mimo evidenčného stavu pracovníkov s výnimkou predvstupnej vysokoškolskej praxe a letnej aktivity mládeže (práca cez prázdniny na brigádach a pod.).
2. Mzdy za prácu žiakov a študentov sa vyplácajú zo mzdového fondu.
3. Evidencia žiakov a študentov a im vyplácaných odmien sa v závodoch vedie oddelene.

VIII

Finančné zabezpečenie

1. Náklady, ktoré vzniknú závodu s prácou žiakov a študentov vo výrobe, uhradzujú sa z prostriedkov závodu na ťarchu nákladov na výrobu a obeh.
2. Financovanie a účtovanie nákladov podľa bodu 1 v podrobnostiach upravujú smernice Ministerstva financií.*) Spôsob úhrady nákladov, ktoré vzniknú jednotnému roľníckemu družstvu s výrobnou prácou žiakov a študentov, upravujú smernice Ministerstva poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva.**)

IX

Riadenie práce žiakov a študentov vo výrobe

1. Národné výbory, ústredné úrady a orgány a Ministerstvo školstva a kultúry riadia a kontrolujú prácu žiakov a študentov vo výrobe obdobne ako pri výchove učňov.
2. Národné výbory sa starajú o vytváranie podmienok pre úspešnú prácu žiakov vo výrobe a vykonávajú pritom všeobecný, prípadne i odborný dozor, obdobne ako pri štátnom dozore na výchovu učňov.
3. Príslušné ústredné úrady a orgány vytvárajú v spolupráci s Ministerstvom školstva a kultúry predpoklady pre úspešnú prácu žiakov a študentov vo výrobe, ktorá sa uskutočňuje v závodoch v ich pôsobnosti.

4. Ministerstvo školstva a kultúry ústredne ideovo a pedagogicky riadi prácu žiakov a študentov vo výrobe a vykonáva pritom ústredný všeobecný, prípadne aj odborný dozor obdobne ako pri štátnom dozore na výchovu učňov.
 5. Príslušné ústredné úrady a orgány vo svojej pôsobnosti ústredne odborne riadia a kontrolujú prácu žiakov a študentov vo výrobe v súlade s týmito zásadami i v súlade s ideovými a pedagogickými zásadami Ministerstva školstva a kultúry a zabezpečujú, aby im podriadené orgány všetkých stupňov vykonávali na prácu žiakov a študentov vo výrobe odborný dozor priamo v závodoch.
 6. Orgány odborových organizácií dozerajú na prácu žiakov a študentov vo výrobe z hľadiska bezpečnosti práce a ochrany zdravia.
 7. Vedúci škôl pravidelne priamo v závodoch zisťujú, ako sa plní dohovor a učebné osnovy, aká je úroveň a metódy výchovy žiakov a študentov a aké sú jej výsledky. Na odstránenie zistených nedostatkov vedúci škôl urobia potrebné opatrenia, a ak to nie je v ich právomoci, upozornia na ne závod alebo národný výbor.
1. Pre účely týchto zásad sa za závod považujú aj iné organizácie a zariadenia (napr. družstvá).
 2. Tieto zásady nadobúdajú účinnosť 1. septembrom 1961.

Široký v. r.

V Z O R O V Ý D O H O V O R
o zabezpečení práce žiakov a študentov vo výrobe

Na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z uznesenia Ústredného výboru Komunistickej strany Československa z 23. apríla 1959 o úzkom spojení školy so životom a o ďalšom rozvoji výchovy a vzdelania v Československu a zo Školského zákona, uzavreli zástupcovia školy (ďalej len „škola“), závodu (ďalej len „závod“) a spoločenských organizácií (Revolučného odborového hnutia, Československého svazu mládeže, Združenia rodičov a priateľov školy) v škole a v závode tento dohovor:

I. Závod

1. zabezpečí prácu žiakov a študentov vo výrobe a vytvorí podmienky pre získanie základov robotníckej kvalifikácie v súlade s učebnými plánmi a osnovami a so svojim výrobným programom a s prihliadnutím na schopnosti a výrobné skúsenosti žiakov pre žiakov (študentov) ročníka, odboru; z toho chlapcov dievčat (rozdelené podľa jednotlivých školských rokov);
2. poverí riadením práce žiakov a študentov potrebný počet svojich vybraných pracovníkov; ich úlohou je zabezpečovať úspešnú prácu žiakov a študentov po organizačnej a výchovnej stránke a úzko spolupracovať so školou;
3. poverí priamym vedením práce žiakov a študentov potrebný počet vybraných pracovníkov; ich úlohou je viesť na pracovisku prácu žiakov a študentov obdobne ako majstri odborného výcviku učňov alebo ako inštruktori individuálneho výcviku učňov;
4. zabezpečí a zodpovedá za bezpečnosť a ochranu zdravia žiakov a študentov pri práci v rovnakom rozsahu ako u svojich pracovníkov, sústavne ich oboznamuje s predpismi pre bezpečnosť a hygienu práce a zapožičia im potrebné ochranné pomôcky a odev (prípadne im poskytne pracovný odev a obuv);
5. zabezpečí pre žiakov a študentov potrebné hygienické zariadenia;
6. bude odmeňovať žiakov a študentov za vykonanú prácu podľa vládou schválených zásad;
7. poskytne žiakom a študentom možnosť ubytovania a dopravy obdobne ako svojim pracovníkom;
8. umožní školským pracovníkom v závode zisťovať, ako sa plní tento dohovor a učebné osnovy, aká je úroveň a metódy výchovy žiakov a študentov a aké sú jej výsledky;
9. umožní učiteľom školy, aby mohli konať prax v závode;
10. uvoľní svojich najkvalifikovanejších odborníkov pre externé pedagogické pôsobenie na škole.

II. Škola

1. zabezpečí pravidelnú dochádzku žiakov a študentov do závodu v určený deň a čas a vo vhodnom pracovnom obleku;
2. určí potrebný počet učiteľov pre spoluprácu s poverenými pracovníkmi závodu a pre pomoc pri zabezpečovaní dobrej úrovne pedagogickej práce;
3. bude spolupracovať s poverenými pracovníkmi závodu pri odstraňovaní vyskytnuvších sa nedostatkov a najmä pri plnení a hodnotení úloh a cieľa výrobnej práce.

III. Spoločenské organizácie

Spoločenské organizácie (Revolučné odborové hnutie, Československý svaz mládeže a Združenie rodičov a priateľov školy) sústavne sledujú činnosť žiakov a študentov vo výrobe a napomáhajú úspešnému spojeniu školy s výrobou.

IV. (Len pre vysoké školy, prípadne stredné odborné školy)**Z á v o d**

1. umožní, aby učitelia školy vykonávali vedeckovýskumnú činnosť na pracoviskách závodu a jeho ústavov a postará sa o využitie tejto činnosti pre prácu v závode;
2. umožní, aby sa vynikajúci a najkvalifikovanejší odborníci zo závodu alebo z jeho vedeckovýskumného ústavu zapojili aj do práce školy.

Vysoká škola, prípadne stredná škola

1. zabezpečí, aby sa jej vedeckovýskumná činnosť a študentská vedecká činnosť zamerala na potreby závodu;
2. umožní, aby jej pracovníci pomáhali pri riešení obťažných odborných problémov závodu;
3. bude využívať činnosť najlepších odborníkov z výroby a z vedeckovýskumného ústavu závodu pri práci na škole.

V. Spôsob priebežnej kontroly a celkového hodnotenia plnenia dohovoru**VI. Doba platnosti dohovoru a deň nadobudnutia jeho účinnosti****VII. Hlavné ukazovatele na celý niekoľkoročný výchovný cyklus****VIII. Prílohy k dohovoru:**

1. Súčasť tohto dohovoru tvorí konkrétna učebná osnova práce žiakov vo výrobe a plán striedania pracovísk; pri vysokých školách tarifné kvalifikačné charakteristiky zvolených povolání a plány zaškoľovania študentov;
2. dohovor sa môže rozšíriť o ďalšie prílohy zabezpečujúce ešte užšiu spoluprácu a pomoc medzi závodom a školou i medzi spoločenskými organizáciami v závode i v škole.

V, dňa 196.....

Za:
(závod)

Za:
(školu)

Za:
(ROH závodu)

Za:
(ROH školy)

Za:
(ČSM závodu)

Za:
(ČSM školy)

Za:
(Združenie rodičov a priateľov školy)

Poznámka:

Dohovor sa upravuje podľa konkrétnych podmienok závodu a školy.

*) Smernice zo 7. novembra 1959 č. 117/64.520/1959 (Vestník MF 1959, č. 8 a Vestník MF 1960, č. 13-14).

***) Ustanovenie čl. V smerníc z 21. decembra 1959 č. 313-102.920/1959 (Vestník MP 1960, č. 1).

